

Izbaja vsaki četrtek  
in velja s poštnino vred  
iz v Mariboru z pošiljanjem  
na dom  
na celo leto . 3 fl.  
" pol leta . 1 fl. 50 k.  
" 1/4 . — fl. 80 k.  
Brez pošiljanja na dom  
za celo leto . 2 fl. 50 k.  
" pol leta . 1 fl. 30 k.  
" 1/4 . — fl. 62 k.  
Posamezni listi se dobijo  
pri knjigarju Novaku na  
velikem trgu za 5 k.

# SLOVENSKI

Naročnino spajema vred-  
ništvo v Mariboru.

# GOSPODAR.

Rokopisi se ne vračajo,  
neplačani listi ne  
prijemajo.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Oznani se prijemajo,  
plača za vrstico je 10 k.  
in za kolek 30 k.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Štv. 37.

V Mariboru 26. decembra 1867.

Tečaj I.

## Vabilo na naročbo.

V kratkem bo „Slovenski Gospodar“ začel svoj drugi tečaj. Prinašal bo v oni isti obliki kakor dozdaj naj boljše nauke in naj novejšje skušnje o vino-, sadjo-, živinoreji in sploh vseh gospodarskih stvarih.

Razlagal bode vse deželne in državne razmere. Povedal bode v kratkem, kar se je važnega novega dogodilo po svetu posebno pa v slovenskih deželah. Razlagal bo pod naslovom „Pod Lipo“ marsiktero reč in besedo, ktera se v današnjih časih rabi v političnih in uradniških zadevah, pri umetnikih in obrtnikih itd.

Ne bo zamujeval tudi prinesiti večkrat potrebne zdravilske stvari. Konečno bo v vsakem listu oznanjal ceno žita in drugih gospodarskih pridelkov.

Častiti gospodje, kteri so bili naročeni prvo leto, so prošeni, naj se blagovolijo naročiti tudi za drugo leto. Nadalje prosimo sploh vse rodoljube in prijatelje za duševno in materialno pomoč, da bode, „Slov. Gospodarju“ mogoče doseči to, kar se od njega pričakuje.

Naročnina je zgoraj postavljena.

Vredništvo.

## A. Kremplj.

(Poskus životopisne črtice.)

(Konec.)

Zastran jezika v Kr. knjigah je Prešeren razdražil tegale sršena rekši o njem: „Nisi je v glavo dobil, si dobil le slovenščino v kremplje, Duh prenemčeni slab, voljni so kremplji bili.“

Res je, Kr. beseda posebno oziroma na skladnjo ima mnogo neskladnega, vendar jezikoslovec si more iz njegovih spisov marsiktero kleno zrno posneti, narodu pa je beseda razumljiva, da si v večih primerih ima nemstvo za omero, ker naš narod je zveden in umen. Kr. slog je dostikrat čalaren, in prosti narod ga večkrat bolje zлага; vendar sme se mu nekako prizanesti za ono dobo. Sicer pa smem reči, da je Kr. mnogo več ljudstvu vcepil narodnega duha, nego Prešeren po svojih žalostinkah, da si je pesniško umetnost temeljito gojil. Vsak na svojem mestu.

Kr. čute belo ženo trkati pisal je oporoko, da bi pa imela veljavnost, čeravno je ne bi dokončal, podpisal je pod vsako točko svoje ime, in res, predno je dogotovil, padel mu je pisek iz roke.

Krempljina je naj više poslavlilo zgodovinsko delo „Dogodivščine“; v teh se je pokazal pravi učnik slovenskemu narodu, njegovo ime ostane neumrljivo. Da pa kdo zadovolji povse zgodovinstvu, ni zadosti zbiranje, pretres, vrejevanje in marljivo izdelavanje, razsodnost in očiščen okus; ni zadosti, da bistroumno zaluka skrite vzroke važnih zgodeb in skrivnih nagonov kakih del; ni zadosti, da je po modrijanstvu, znatosti raznih dežel, svetov in ljudi povzdignjen na vzvišeno stališče, odkoder zamore pregledovati in ceniti djanje in gibanje ljudi, njihove značaje, razmere in zajme; ni zadosti, da vse reči gleda v pravi podobi; nego mora čutiti gorljivost za človeško in državljansko blagost in srečo, za domovino in svobodo; pregret mora biti ljubeznijo za vse, kar je blago

in dobro, ter srčnost imeti vzvišene resnice, kterimi je prešinen, očitno in glasno oznanjevati, da si naleti na ovire ali celo pregnanstvo. Te slavne lastnosti in sposobnosti so v obilni meri venčale Krempljina, kteri žive v tožnih absolutističnih časih pisal je svobodno in neprestrašeno na korist in zdrav nauk narodu, kakor malokdo v sedanjih dneh; ni se plašil nikakih tudi naj večih bodi si posvetnih ali duhovnih glavarjev, ni trepetal pred nikomur, marveč naravno je razlagal tudi prekre zgodbe. Postavimo, Kr. uči na str. 6. svoje dogodivščine: „Indoevropska rodovina ima svoj početek v srednji Aziji pri velikih himalajskih gorah. Ta rodovina je že pred občinskim potopom tako daleč razširjena bila, da so neki rodovje od nje v tistem razlivu na kavkaskih, drugi na himalajskih gorah se obvarovali, ter odonod se potle razprostranili po priležeh dolinah in ravnicah.“ Stroga cenzura one dobe ni zbrisala teh stavkov, čeravno so sedanje dni marsikteremu nevedniku in ozkoprsnemu šupeljaku trn v peti. Mojsejeva zgodovina ni občna, nego le judovskega rodu, sme se tedaj trditi, da je bil veliki potop ali povoden znanega jemu sveta, in nikakor se ne more izvajati, da se kje indi nikdor ne bi bil rešil. Na str. 25. graja po vsi pravici Slovence, da so od nekda bili taki bedaki, da so branili proso tuje, svoje pa so dali pozobati vrabljem. Na str. 65. pripoveda, da so Slovenci rod med rodom se črtili in večni prepir imeli med sebo ter za razpre voljo si rajši volili venanje poglavarje ali samodržce. O Madjarih pravi na str. 83.: Madjarji so bili takši ljudje, da se stari pisatelji čudijo previdnosti božji, kako je taki človeški izvrženosti prisodila toliko lepo deželo. Kadar bi imeli Otokarja za cesarja ozvati, pa pež je veli rekel: da v Alemaniji (to je v nemških deželah) imamo mnogo knezov in grofov, zakaj bi Slovence podignoli na cesarski sedež? (str. 139). Gospoda je rekla, da kmetovje in prosti ljudje, posebno Slovenci, naj z junci jedo seno, in z njimi se ima delati kakor z osli (str. 158). Slovenec! zapomni si tako gospodsko modrovanje. Sicer treba je omeniti, da ta knjiga ni brez pogršek, kakor navadno vsako zgodovinsko delo.

To je le blede črtica iz življenja toliko imenitnega Slovence. Enkrat še poskusim prositi vse prijatelje pok. Kr., naj blagovolijo meni, ali pa po časnikih naznaniti vsako najmenjšo drobtinico iz njegovega življenja in delovanja, da se dostojno spopolni životopis, ter vrstí prihodnjemu Matičinemu koledarju. — Presrečna hvala g. A. Stranjšaku. R.

## Gospodarske stvari.

### Trsna bolezen.

V Francoski je to leto spet ona huda trsna bolezen, kteri natoroznanci „Oidium“ imenujejo, po mnogih krajih zlo nastopila in se po mnogih vinogradih zlo razširila. Spet se je soper to bolezen rabil trtin pepel ali tudi sploh pepel in kakor se trdi z dobrim vspehom. Neki vinorejec piše o tem tako le: „Ker se mi je priporočeno ravnanje prav pametno zdelo, sem ga skusil. V nekem vinogradu, v kterem se je imenovana bolezen zlo vkorenila, sem izbral pet trsov, kteri so skorej že celo od bolezní vmirali. Jednega teh trsov sem prepustil celo svoji osodi, okol dragih vseh pa sem skopal grabice blizo 8 palcev globoke, v kterih vsako sem del jeden pint navadnega pepela, ker drugega nisem imel, pridel sem vendar tudi malo golobjeka, na to sem ga

pokril z prstjo. Prihodnjo pomlad so oni četrje trsi, okol katerih sem nadeval pepela, bili prav lepi in močni, grozdja je bilo na njih obilno in je bilo tudi celo zdravo. Sad je tudi kesneje zdrav ostal in v jeseni lepo dozorel. Peti trs, kateri ni bil z pepeljem obsipan, je bil zlo slab, pogнал je slabe rozge in je prinesel samo nekatere, male grozdeke, kateri niso dozoreli, in tudi trs je bolezen do jeseni celo vmorila. — Ne daleko od mojega takratnega prebivališča je bila neka lepa in velika brajda iz bretajnskega trsa napravljena. Bila je tako velika, kakih se redko nahaja ali tudi tako zlo bolena, da grozdje, katero se je v pomladi pokazalo, že več let ni dozorelo, temoč se pred jesenjo posušilo. Posestnik je zato odločil trs celo izkoreniti in sožgati, jaz sem mu vendar svetoval, da bi ga skusil prej s pepelom pognojiti in če to ne bi hasnilo, tedaj ga odpraviti. In to mu je rešilo življenje in on se je tudi izkazal prav hvaležnega, ker že drugo leto je prinesel mnogo lepega grozdja, katero je celo dozorelo. Ta resnična prigodba je vzbudila vse marljive viničare v celi okolici tako, da so jo hitro in marljivo posnemali, in v kratkem je gnojenje trsa po celi Bretajnski bilo tako zlo razširjeno, da se je trsova bolezen „Oidium“ skorej celo izkorenila.

Ta iznajdba je zlo važna in bode dokazala, ako se celo potrdi, resnico Liebig-ove teorije, ktera uči, da je jedin vzrok nekterih bolezni, v ktere padajo naše pridelane rastline, slaba, že zlo izsesana zemlja.

### Bčelarstvo na Moravskem in Šleskem.

V obeh deželah je v 3044 srenjah 14.763 bčelarjev, ki imajo 67.900 plov bčel. Na Moravo spada od tega 58.200 in na Šlesko 9700; skupaj tedaj 679.000 ulov bčel. Pridela se na Moravskem vsako leto 3400 centov meda in 1000 centov voska; na Šleskem 600 centov meda in 200 centov voska, skupaj tedaj 4000 centov meda in 1200 centov voska. Ako toraj jeden lul ali panj ima spomladi poprek nizko ceno od 5 gold. predstavlja tedaj bčelarstvo Moravsko izdatno glavnicca od 291.000 gold, ktera glavnicca, kakor obresti glavnicca od 5.820.000 gold. pomenja.

To je pač lepa reč. Na noge tedaj Slovenci, poprimite se bčelarstva toliko koristnega in lepega pridelovanja.

### Ločitev šole od cerkve.

Po mestih, trgih in vesnicah, po časnikih in krčmah so nekteri zagnali glas: „ločite šolo od cerkve“, to je hčer od matere! Ker gotovo ne razumi vsak pomena teh besedi, ki ga vendar v občinskih in okrajnih zborih silijo, svoj glas dati za to reč, naj poskusim namen tega hrupa nekoliko razjasniti.

Šest ali sedem let stari otrok pride v prvo šolo in še večidel druga ne zna, kakor oče naš in nekatere druge molitve, ktere ga je naučila pobožna mati. Ona navadno spremlja svojega ljubčka, kateri plašen prvokrat pride v malo narodno šolo; mati ga še po potu ljubeznjivo uči, kako da naj bo pobožen, marljiv in pokoren, dragi mamici obeta otrok, da bode vestno poslušal dobre nauke svojih učnikov, in mati pričakuje vsa skrbna, da se bode mlado, nježno, nepokvarjeno srce otrokovo bolj in bolj vnemalo vseh blagodati dobre katoliške šole in da se mu tudi um razbistri za kratko človeško življenje, ker dobro ve, da mu ne more zapustiti ne srebra ne zlata, in čeravno bi ga imela, mu to lahko tatovi in razbojniki vzamejo, dobrih nauk pa nikoli ne.

Oče si je v svojem življenju že dosti sitnosti poskusil, ker v svoji mladosti ni imel priložnosti v šolo hoditi in se naučiti, kar terja življenje od zrelega resnabnega moža in pričakuje, da bode vsaj svojemu otroku to dobroto storil, čeravno ga težko stane obleko, bukve in učnino za ljube otročiče spravljati, kateri bi mu že tudi pri domačih opravilih nekoliko pomagali, če ne bi v šolo hodili. Da se ne potratiti zlati čas mladosti, se morajo otroci že v malih ali domačih šolah naučiti, česar je olikanemu človeku v življenju potreba, to je: razbistriti se jim mora um in poizlahtniti srce. Eno se od drugega ločiti ne sme, če nečemo iz ljubih otrok izrediti spačkov, kateri nazadnje ne spoznajo Boga, in torej tudi ne spoštujejo svojih starišev, ker so se le nekterih reči povrh naučili in še ne premorejo ločiti lulike od dobrega semena; moramo tedaj skrbeti za dobre šole.

V malih šolah je neobhodno potrebno, da se otroci črstvo naučijo svete vere, da pozneje niso podobni

slabi šibici, katero vsak vetriček omaja, kajti skušnjav je na tem svetu veliko. Razun tega tirja vsak pameten človek od male šole, da se otroci naučijo dobro brati, pisati, računati in kar še je drugih djanjskih reči za kmetovalca in obrtnika ali pa za nadaljevanje nauk v višjih šolah potrebno. To vse želi tudi katoliška cerkev in je že djanjsko več stoletij pokazala, ker so ravno duhovniki šole prostovoljno po celom svetu širili in dolgo časa tudi sami brez posvetnih učnikov oskrbovali. Pri nas na Slovenskem moremo več krajev imenovati, kjer so župniki in kaplani šole brez plače imeli, dokler niso bile redne šole osnovane. V katoliških narodnih šolah se tudi pri vsakem nauku gleda na lepo zadržanje, na načela svete vere in da se mladež tudi posvetnih reči uči, kolikor je le mogoče, po pravih pametne izreje, kakor je navada med vsemi izobraženimi narodi.

Gotovo nobeden oče in nobena mati ne bode svojim nedolžnim otročičkom odkrila vsega, kar odraseni ljudje vedo, in kar nam življenje v zreli dobi greni, ker hočejo otroku obvarovati nedolžnost, kar naj dalje mogoče; tako tudi male šole niso bile in nikoli ne bodo za to, da bi iz njih desetletni otroci prišli ošabni modrijani in bahati nevedneži domu, saj se tako le še prerado prime človeške nature hudo kakor pa dobro.

Kam tedaj meri ločitev šole od cerkve? Na nič druga, kakor da duhovni pastir ni več duhovski oče šolske mladine, ampak le učenik z drugimi vred, kteremu ni pripuščeno več učiti, kakor predpisani katekizem; posvetni učenik pa naj za se podučuje druge reči, čeravno v svoji nevednosti ali slabi volji vtegne vse dobre kršanske nauke izdreti iz sre še nepokvarjene mladeži. To je skušnja vseh narodov potrdila in vidi se žalibog dosti slabih nasledkov takega početja. Temu se le v okom pride, če imajo izobraženi duhovniki nadzorništvo nad šolami; ker pa tudi občini gre delež pri tem, se naj prenaredi dosedajnih šolskih krajin oglede pravica, vendar je treba pri tem zaslišati cerkev, mater kršanske šole, sicer se šole ne bodo popravile, temuč pokvarile.\*

Da je pri nas namera tega vpitja po ločitvi šole od cerkve še tudi pomenjenje naroda, je jasno kot beli dan, čeravno bodo naši otroci pri tem stradali na duši in na telesu; zatorej se pa le Slovencem neprijazni ljudje za to potegujejo, ali pa zapeljani nevedneži. Vsak narod pa ima svoje narodne male šole, ker se otrok le v svojem maternem jeziku naučiti more za življenje potrebnih reči. Če tedaj nečemo, da naši otroci in ves narod zaostane za drugimi sosednimi narodi v dušni omiki in zemeljskem blagostanju, v čemur so nas že prekosili, ker imajo svoje pametno vravnane narodne šole, moramo tudi Slovenci skrbeti za dobre slovenske narodne šole. Duhovniki naši, ki so vsi sinovi svojega naroda in jemu udani z dušo in telesom, so že od nekdanj skrbeli za dobre šole in imajo za to važno napravo človeštva naj več znanosti poleg posvetnih učnikov; torej bode vsak pameten oče svoje otroke rajši jim prepustil, in svetni pisatelj teh vrstic bode stokrat rajši pošiljal svoje otročičke v katoliško šolo, kakor pa v take, katerih ne bi navdajal duh svete vere.

Ne oddajajte tedaj slepo svojih glasov vi občinski in okrajni zastopniki vsakemu, ki pricefra prošnjo za podpisanje, temuč prašajte poprej znane prijatelje svojega naroda duhovnega in posvetnega stanu, da vas ne bodo enkrat v grob grajali vaši lastni otroci, ter vam očitali lahkomišelnost in nevednost, ker ste jim po slabih šolah, za ktere ste prosili, časni in večni blagor zapravili! Bog pa bode dodelil dobro in pametno vredjenim narodnim šolam svoj blagoslov, brez ktereja je vsako človeško delo brez rose in solnce!

Slovenski oče.

### Nove postave

za dežele našega cesarstva razun Ogerskega.

Postava od 14. novembra 1867, po kateri se davka oprostijo na novo zidane, prezidane in prizidane hiše.

Postava od 1834. leta dovoljuje začasno oproščenje od hišnega davka in državnih priklad. To oproščenje pa nova

\*) Katoliška cerkev se ne bo nikdar vstavljala taki modri prenaledbi šolskega nadzorstva, kakor jo blagi in skušeni g. pisatelj v mislih ima, ampak ona naravno želi, da bi svetnim bolj mar bilo za šole, kakor do sedaj. Vsakega sredstva, ki bi zamoglo obuditi med svetnimi večjo ljubezen in skrb za šole, se bode cerkev veselo priprijela; le eno reč tirja, in ne bo odjenjala tirjati: da se ji kat. mladost ne zame in nekakim samim svojim učnikom izda. Vred.

postava od 14. novembra t. l. razširjuje na vse kraje, kjer se davek od hišne najemščine (činža) plačuje, in na vse hiše tako, da prav na novo zidane hiše ostanejo na 15 let, prizidana in prizidana pobištva pa 12 let davka prosta.

Ta postava velja pa le za dve leti, to je, do konca 1869. leta.

Kdor tedaj hoče deležen biti te dobrote, se mora podvzati z zidanjem.

*Postava od 15. novembra t. l.,*

po kateri se oklicuje pravica zborovanja ali skupščin.

Po tej postavi smejo ljudje zborovati v kaki hiši ali pa tudi pod milim nebom, pa ravnati se je tako-le:

Kdor hoče sklicati ljudi v kak zbor, v katerega vsak sme priti, mora to naj manj 3 dni popred s pismom na znanje dati cesarski gosposki (na kmetih c. k. kantonski okrajni gosposki), in jej povedati namen, kraj in čas shoda. Gosposka mu ima brž potrditi, da je prejela to naznanilo. Skupščine pod milim nebom pa smejo le tedaj biti, ako jih gosposka dovoli. Za zборе v kakem poslopju ni tedaj treba drugega kot le to, da se shod o pravem času gosposki na znani, shodi pod milim nebom (na prostem) pa morajo dovoljeni biti; dovoljenja morajo prositi tisti, kateri ljudi zbrati žele. To isto velja za javne obhode, pri katerih se tudi pot naznaniti mora, kamor se hoče iti.

Ako gosposka shoda pod milim nebom ali obhoda ne dovoli, mora pismeno povedati, zakaj ne.

Zbiranja volileev na pogovor o volitvah ali s poslanci pa ni treba naznanjati, če so ti zbori takrat, kedar so volitve razpisane, in zbirališče ni pod milim nebom. Tudi ženskih obhodov, navadnih narodnih skupščin, procesij romarstev in enakih crkvenih obhodov ni treba naznanovati.

Ako se v skupščinah naredi kako pismo (adressa) ali prošnja (peticija), sme to pismo ali prošnjo prinesiti in izročiti le k večjemu 10 oseb iz tega zbora.

Da se v takih zborih vse postavno in redno godi, za to imajo skrbeti vodnik zbora in ravnateljji jegovi, in če njihovo povelje ne vboga, imajo dolžnost brž razpustiti zbor.

Gosposka ima pravico v tak zbor poslati enega, pa tudi več svojih ljudi, katerim se mora spodobno mesto odločiti; ti imajo oblast, zbor vstaviti in razpustiti, ako vidijo, da se kaj nepostavnega ali sicer kaj takega godi, kar je soper javni red. Vsi pričujoči jih morajo brž vbogati.

Prestopki te postave, ako ne spadajo pod občno kazensko postavo, se kaznujejo z zaporom do 6 tednov ali z globo do 200 gold.

Ob času vojske ali notranjega nemira prestatne ta postava.

Pravice zborovanja posluževati se, utegne včasih dobra prilika priti.

*Postava od 15. novembra t. l. o družbinih postavah.*

Ako se hoče kako društvo osnovati, katero ne namerava denarnega dobička in se sicer ne tiče denarnih zadev, asuracij in kaj takega, se mora to poprej pismeno naznaniti c. k. deželni vladi in jej v 5 iztisih predložiti pravila (statute), v katerih so razloženi namen društva, pomočki za to, sedež društva, pravice in dolžnosti udov, ravnateljji itd. Da se je naprava društva naznanila, mora vlada brž potrditi. Ako vlada misli, da je društvo po svojem namenu soperpostavno ali državi nevarno, sme ga prepovedati, pa mora to prepoved v 4 tednih po naznanilu pismeno opravičiti.

Če v 4 tednih od vlade nič glasu ne pride ali če je že popred rekla, da nima nič soper društvo, more se društvo začeti:

Soper vladino prepoved je v 60 dnevih pritožba do ministerstva notranjih oprav odprta.

Vsaka družba sme očitne zборе imeti; z orožjem ne sme nihče v zbirališče.

Najmanj 24 ur pred vsakim zborom se mora naznaniti gosposki, kje bo zbor in kedar.

Gosposka sme v vsak zbor poslati svojega poročnika.

Vsako leto naznanja predstojnik družbin imenik udov itd. gosposki. — Vsa taka naznanila so koleka prosta.

Postava ta ima še več oddelkov, pa tu imenovani so zaradi ustanovljenja naj važnejši.

Čitalnice se zdaj po navadnih čitalničnih pravilih po tej postavi smejo povsod vstanavljati. (Novice.)

## Zgodovinski spominki za prosto slovensko ljudstvo.

Spisal

Davorin Trstenjak.

**Grof Svetbog-Svetboh.**

Leta 970. je Štajerska bila razdeljena na dve strani. Mejo je delala Drava. Od Drave do Save je imel slovenski plemenitaš Svetbog, po koroškem Svetboh, (Nemci so pisali: Zwetboch) velika posestva, in sicer kraj Save in Savine, kraj Sotle in Nirine, in kraj Ogvanje to je: Oglanje Voglanje, ktera teče od Sladke gore skoz slivniško in šentjursko faro in se pri Celju v Savino izliva. Iz roda Svetbogovega imajo pozneje svoje pokolenje imenitni ponemčeni brezovski grofi (Friesach, to je: v briezah, brezah) na Koroškem, ker Svetbog je tudi dobil posestva v krški in brezovski dolini. Tukaj so bile bogate rude in soline, zato je mesto Brezje že davno slovelo kot bogato mesto. Se sedaj najdeš stare cerkve in poslopja. Od ene cerkve so imeli laboški škofovje naslov: proštov.

Iz Svetbogove rodbine je tudi imenitni mejni grof v Savini: Wilhelm, kteremu je mati bila Nemkinja pobožna Hema, ktera je bila v žlahti z cesarjem Henrikom II. Svojemu rojaku po materini strani je cesar Henrik leta 1015. daroval 30 kmetij v Kozjem (Trachendorf), tretji del solin v admunški dolini, in vse mavte v okrajinah Save, Sotle in Savine. Grof Wilhelm je še dobil leta 1025. trideset kmetij v okrajini rečie: Koprivnice, Hedinje pri Celju, kakor tudi pravico ribljenja v Savi, Savini in Oglanju. Vojvoda koroški Adalbero, rodom Nemece, je hotel grofom od cesarjev dane pravice vzeti, grofovje so se vzdignoli pod vodbo Slovenca grofa Wilhelma, kateri si je tedaj že priimek pridjal: grof v Sedličah in v Brezjah (ponemčeno: v Zeltschach in Friesach), in v vojski z Adalberom je Wilhelm padel leta 1036. Cesar Konrad II. je prišel z močno vojsko na Koroško, je Adalbera premagal, mu vojvodsko čast vzel in njega in njegove sine iz dežele pregnal. Nekteri pišejo, da grof Wilhelm ni v vojski padel, temoč da ga je pregnani Adalbero iz maščevanja in jeze skrivoma umoril, potem pa v Bavarsko pobegnil kjer je leta 1039 umrl.

Grof Wilhelm je bil pobožen mož, in je dosti cerkev na svojih posestvih sezidal dal \*). Vilhelmova žena je bila slavna Hema, iz roda grofov pilštanskih (Peilenstein) blizu Kozjega in Planine (Montpreis). Pilštanski grofi so bili rojaki imenitnih grofov traungavskih. Jeni oče Engelbert je bil lastnik gradov: Podčetrtek (Windischlandenberg) Pod-sreda (Hörberg) Olimje, Andrina (Anderburg) in Mokronog na Kranjskem. Engelbert in Hema sta imela samo dva sina, ktera pa so rudarski knapi v Sedličah na pohujskanje očetovega sovražnika Adalbera ubili. Žalostna vdova je svoje premoženje darovala cerkvi in je v kloster stopila. Umrla je 29. junija 1045. in je pokopana v lepi cerkvi v Krki (Gurk) na Koroškem.

## Dopisi.

**Iz Maribora 21. dec.** Dobili smo od moža izvedene glave in vajenega peresa sledeč dopis, ki ga tu svojim bravcem priobčujemo. „Kar sem se dozda zadal, da nisem za „Slov. Gosp.“ nič pisal, doplačati sem pripravljen v prihodnjem letu in narodno gospodarstvo spisovati, da se prvič v „Slov. Gosp.“ natiskuje in potem, ako se vidi vredno, v posebni knjižici. Moj črtelj je ta: Navodi k narodnemu gospodarstvu bi se natisnoli v „Slov. Gosp.“ za 4 učivne tečaje, t. j. počenši z 1. januarjem nauk o izdelovanju (production) tako da bi se z marcem ta del končal, in z aprilom drugi del pričel itd. Za vsaki tečaj pridjal bi nekoliko vprašanj, na ktera bi vsakdo odgovoriti mogel, kdor je vse prejšnje pazljivo prečital in preučil. Kdor bi naj boljše pismeno na ta vprašanja odgovoril, dobil bi darilo, katero bi se poprej za to obečalo; ta vprašanja pa naj bi bila prvič za proste ljudi in drugič za mlade učitelje na deželi in za dijake na realkah in gimnazijah; spis naj bi se sodil po

\*) Grof Wilhelm bi služil za lep predmet našim dramatičkim pisateljem, kakor več zgodovinskih slovenskih oseb, ktere nam izvrstno opisuje naš marljivi Davorin. Vredništvo.